

FIRAT KURUYOR

yazı ve fotoğraf:
MAHMUT ORHAN ALKAYA

TARİH BOYUNCA yukarı Mezopotamya'dan topladığı suları, bolluk ve bereket olarak aşağı Mezopotamya'ya taşıyan Fırat Nehri, bugün kuruma tehlikesiyle karşı karşıya. Erzurum'dan başlayıp Kermaliye yakınlarında Çaltı Suyu ile birleştikten sonra Karanlık Kanyon'vnu geçerek ilçeye hayat veren Fırat, bu yaz binlerce yıllık akışını neredeyse sona erdirme noktasına geldi. Son yıllarda yetersiz olan yağışlarla suyu gittikçe azalan nehir, bir de İliç yakınlarında yapılan iki adet HES nedeniyle neredeyse akamaz oldu.

Uzun yıllardan beri Karanlık Kanyon'a yapılan tekne turları bu yaz yapılamadı. Özellikle eylül ayında neredeyse dereye dönüşen Anadolu'nun en büyük akarsularından Fırat otuz kişilik bir tekneyi bile taşıyamaz hale geldi. Suların çekilmesiyle ortaya irili ufaklı araziler ortaya çıkmaya başladı. Bazı arazilerin yeniden ekildiği bile oldu. Keban Barajı'na doğru bu görüntü yerini çatlamış kumsallara bıraktı. Bölge halkı bugüne kadar ilk defa böyle bir azalma gördüklerini endişeyle anlatıyor. Fırat'ın önümüz-

deki yıllarda Basra Körfezi'ne kadar olan uzun yolunu nasıl tamamlayacağı öngörülemiyor. Umarız Fırat'ın geçtiği topraklarda yarattığı yaşam giderek solmaz. Heybeti ve gücü tür-

külerde kalmaz. Acaba Fırat'ın tanrısı Euphrates'in Zeugma mozaiklerinde betimlenen bereket ve bolluğu artık müzelerin duvarlarında anı olarak mı kalacak?

Topraksolucanları Şifa Kaynağı Olabilir Mi?

yazı ve fotoğraf: METE MISIRLIOĞLU*

GELENEKSEL Çin tıbbında topraksolucanları çaylar boyunca kullanıldı ve hâlâ kullanılmaya devam ediliyor. Yakın zamanlarda yapılan bazı akademik çalışmalar bu canlılardan elde edilen bileşiklerin insan sağlığı üzerinde etkili olabileceği iddiasını taşıyor. Bu çalışmalarda topraksolucanı kökenli bileşiklerin sinir, dolaşım, kardiyovasküler, solunum ve üreme sistemi üzerinde az ya da çok klinik etkiye sahip olduğu anlatılıyor. Özellikle Uzakdoğu ülkelerinde yapılan bu çalışmalara göre topraksolucanlarından elde edilen bileşikler potansiyel olarak birçok hastalıkta kul-

lanılabilir görünüyor. Bronşiyal astım, epilepsi, yüksek tansiyon, kabakulak, egzama, ürtiker, kronik prostatit, yanık ve kırıklar, kronik lumbago, kansızlık, apopleksi, yumuşak doku zedelenmeleri, vertigo, hematemez, hematüri, mide ülseri bu hastalıklar arasında sayılıyor. Hatta elde edilen bazı bileşiklerin anti-tümör etki yarattığını anlatan çalışmalar da var. Son zamanlarda Polonya'da in-vitro (canlı dışı) ortamda yapılan ve ekim ayında uluslararası mecrada haber yapılan çalışmaya göre bu canlılardan elde edilen sölom sıvısı kanser hücrelerinde ciddi gerilemeye neden oluyor.

* DOÇ. DR. METE MISIRLIOĞLU
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ, FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ, BİYOLOJİ BÖLÜMÜ

